

Hvad sker der med tyrenes ydelsesindekser - og hvorfor?

Ulrik Sander Nielsen, Dansk Kvæg

Starten på Nordisk Avlsværdivurdering den 15. april 2005 bevirker avlsværditalene bliver ændret i Danmark, Finland og Sverige. Ændringerne skyldes at:

1. **Avlsværdital for køer og tyre offentliggøres på én fælles kobase med et gennemsnit på 100.**
2. **Spredningen på avlsværditalene ændres til at være 10 for tyrene.**
3. **Vægtning ved beregning af de sammensatte egenskaber, Y-indeks, frugtbarhed, krop, lemmer og malkeorganer bliver den samme i Danmark, Sverige og Finland.**
4. **For egenskaber, der beregnes fælles, vil kobasen blive fastsat fælles, hvorved landenes avlsmæssige niveau bliver indregnet i avlsværditalene inden for racerne.**
5. **Flere data indgår ved beregning af avlsværdital og giver større sikkerhed på avlsværditalene for tyre anvendt i flere lande.**

I denne artikel vil vi fokusere på effekten af punkt 1 og 2 på vores tyre. Vi vil se på hvad der sker med tyrenes avlsværdital som følge af den ændrede base og den ændrede spredning. For ydelsesegenskaberne ligger tyrenes avlsmæssige niveau over køernes, som beskrevet i artiklen ”Avlsværditalenes gennemsnit og spredning ændrer sig”. For disse egenskaber vil tyrene få et højere avlsværdital. Derudover vil de få et løft som følge af, at spredningen øges.

Følgende generelle formel kan bruges til at beregne effekten af baseskift og ændring af spredningen givet at datagrundlaget ikke ændrer sig:

Nyt avlsværdital = ((Gammelt avlsværdital + Baseforskel) - 100) * (Ændring i spredning) + 100.

Baseforskellen er forskellen mellem den nuværende tyrebase og den kommende kobase. Ændringen i spredningen er: (ny spredning / gammel spredning).

Table 1 Baseforskellene udtrykt i de nuværende M-, F- og P-indekser er:

	M-indeks	F-indeks	P-indeks
RDM	3	4	3
SDM-DH	5	5	5
Jersey	5	2	4
DRH	5	5	5

Ændringen i spredningen for ydelsesegenskaberne afhænger af, hvor meget de nuværende avlsværdital spreder indenfor de forskellige racer, samt hvor høj gennemsnitsydelsen er. Da DRH har forholdsvis få tyre at bestemme spredning på, er spredningen for SDM-DH benyttet. Da ydelsen hos DRH er mindre er ændringen i spredningen også mindre.

Tabel 2 Ændring i spredning for M-,F- og P-indeks i de enkelte racer

	M-indeks	F-indeks	P-indeks
RDM	1,9	2,0	2,4
SDM-DH	2,0	2,0	2,4
Jersey	1,5	2,2	2,0
DRH	1,8	1,9	2,2

Da værdierne ikke er ens for de forskellige racer, vil en tyr med et nuværende avlsværdital på f.eks. 107 ændre sig forskelligt for de enkelte racer og forskelligt for mælk, fedt og protein.

Tabel 3 En tyr med avlsværdital 107 vil afhængig af race og egenskab få følgende avlsværdital på nordisk skala.

	M-indeks	F-indeks	P-indeks
RDM	119	122	124
SDM-DH	124	124	129
Jersey	118	120	122
DRH	122	123	126

For SDM tyren V Fyrst, som i det nuværende avlsværdivurderingssystem har 95, 111, og 101 i hhv. M- F- og P-indeks vil avlsværditalene på nordisk skala blive:

M-indeks: 100

F-indeks : 132

P-indeks : **114**

Når avlsværditalene offentliggøres vil der udover ny basedefinition og ny spredning være mindre ændringer som følge af nye informationer fra tyrenes døtre.